

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๓๒/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น กรณีร้องเรียนว่า
หน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคงได้จัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลและองค์กรเผด็จการ
และใช้ข้อมูลโจมตีบุคคลและองค์กรดังกล่าว

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

หน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคง

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่
๙๘/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๘ ว่า ผู้ร้องได้รับทราบข้อมูลจากการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ได้อภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๘ โดยกล่าวอ้างว่า
ผู้ถูกร้องประกอบด้วยกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้จัดตั้งคณะทำงานความมั่นคง
พิเศษ ภายใต้ศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหารและตำรวจ ร่วมกันจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลและองค์กร
เผด็จการที่มีความสำคัญ เช่น นักการเมือง นักวิชาการ นักกิจกรรมทางการเมือง เยาวชน และองค์กร
ต่าง ๆ ซึ่งมีการทำกิจกรรมหรือการแสดงท่าทีกระทบต่อสถาบันระดับสูง นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังใช้ข้อมูล
โจมตีกลุ่มบุคคลและองค์กรดังกล่าว จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐
และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและ
พยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ร้องและองค์กรภาคประชาสังคม เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๘.๑๑/๔๒๗๑ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ด่วนมาก ที่ นร ๕๑๐๐/๓๑๐ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือกองทัพบก ด่วนมาก ที่ กท ๐๔๐๓/๑๐๘๘ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ หนังสือกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ที่ ตช ๐๐๒๖.(๑๒)๐๕/๑๙๗๙ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล และความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๘ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๙ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑ และได้ให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ข้อมูลและเอกสารที่ใช้ประกอบการร้องเรียนปรากฏอยู่ในเฟซบุ๊ก (Facebook) ของ [REDACTED] สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ใช้อภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายในการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคล และองค์กรเฝ้าระวัง ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร้องที่ถูกจัดเก็บ ได้แก่ การเดินทางออกจากที่พัก การใช้สิทธิ และเสรีภาพในการแสดงออกประเด็นการศึกษา สิทธิเด็ก สิทธิในการประกันตัว สิทธิในการเข้าถึง สวัสดิการจากรัฐ และทัศนคติทางการเมือง

๒) สำหรับการปฏิบัติการข่าวสาร^๑ (Information Operation: IO) ผู้ถูกร้องใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเอกซ์ (X) Facebook และติ๊กต็อก (TikTok) สร้างบัญชีผู้ใช้งานที่ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว เผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง สร้างความเกลียดชัง และข่มขู่คุกคามบุคคลที่ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ทำให้ประชาชนที่เข้าไปอ่านได้แสดงความคิดเห็นและมีทัศนคติเชิงลบ ถูกเหยียดหยาม และด่าทอด้วยถ้อยคำที่รุนแรง นอกจากนี้ ยังมีบุคคลแสดงท่าทีที่ไม่เหมาะสมต่อผู้ร้องในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกับภาคประชาสังคมด้วย

๓) ผู้ถูกร้องไม่ควรจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักการเมือง นักวิชาการ นักกิจกรรมทางการเมือง หรือองค์กรต่าง ๆ ที่ใช้สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยไม่ได้ใช้อาวุธหรือมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง และไม่ควรใช้ข้อมูลดังกล่าวโจมตีหรือสร้างความแตกแยกทางสังคม รวมทั้งไม่ควรสร้างทัศนคติเชิงลบที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) กองทัพบก

๑.๑) เอกสารคณะทำงานความมั่นคงพิเศษ ทบ. ที่เผยแพร่ไม่ใช่เอกสารที่กองทัพบกหรือคณะทำงานความมั่นคงพิเศษกองทัพบกจัดทำขึ้น ทั้งนี้ การจัดตั้งคณะทำงานความมั่นคงพิเศษกองทัพบกมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่มีความซับซ้อนในหลายมิติ และไม่จำกัดเฉพาะพื้นที่ชายแดน รวมทั้งมีความเกี่ยวพันกับภารกิจของหน่วยงานความมั่นคงหลายหน่วย ตลอดจนปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมออนไลน์ เช่น แก๊งคอลเซ็นเตอร์ ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงที่อาจส่งผลกระทบต่อภารกิจของกองทัพบกและสถาบันหลักของชาติ

๑.๒) ไม่มีการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายในลักษณะปฏิบัติการข่าวสารกับประชาชน เพื่อสร้างความแตกแยกในสังคม แต่มุ่งเน้นสร้างการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากการถูกบิดเบือนในสื่อสังคมออนไลน์ เข้าร่วมประชุมกับศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหารและตำรวจในฐานหน่วยงานปฏิบัติหน่วยหนึ่ง ในภารกิจการถวายเป็นความปลอดภัย อำนาจความสะอาดแก่ประชาชน และลดผลกระทบด้านการจราจร

/๒) กระทรวง...

^๑ การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation: IO) หมายถึง การสนธิปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับข่าวสารและระบบข้อมูลข่าวสารไว้ด้วยกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อมุ่งสร้างผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ กระบวนการคิดหรือกระบวนการตัดสินใจของฝ่ายตรงข้าม หรือกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ทั้งที่กระทำโดยมนุษย์ และระบบอัตโนมัติ ขณะเดียวกันก็เป็นการปฏิบัติการเพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามกระทำต่อฝ่ายเราในลักษณะเดียวกัน (จากเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง “การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ Strategic Communication: SC), สืบค้นจาก [https://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การปฏิบัติการข่าวสารสารสนเทศ \(IO\)](https://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การปฏิบัติการข่าวสารสารสนเทศ (IO)), เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๘

๒) กระทรวงกลาโหม กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ซีเจงข้อเท็จจริง สอดคล้องกันว่า

๒.๑) ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ได้ยึดนโยบายตามยุทธศาสตร์แต่ละเหล่าทัพ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภารกิจในการป้องกันประเทศ สร้างความร่วมมือกับประชาชนและสนับสนุนรัฐบาล ไม่มีนโยบายหรือดำเนินการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเอกสารที่ใช้อภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี

๒.๒) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ไม่ใช่ลักษณะการปฏิบัติการข่าวสาร แต่เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดี เหล่าทัพไม่มีนโยบายปฏิบัติการข่าวสารต่อประชาชน นักการเมือง นักกิจกรรมทางการเมือง หรือองค์กรเฝ้าระวัง การสื่อสารประชาสัมพันธ์มุ่งเน้นข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และสร้างภูมิคุ้มกันข่าวปลอม

๒.๓) เหล่าทัพมีนโยบายในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ สำนักงานโฆษก Facebook และ TikTok เพื่อเป็นช่องทางสื่อสารแก่ประชาชน ไม่ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้เป็นการเฉพาะ กรณีประชาชนหรือสื่อสังคมออนไลน์เข้าใจข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อน จะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการทำงานให้ถูกต้องเหมาะสม

๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

หน่วยงานไม่มีการจัดตั้งคณะทำงานความมั่นคงพิเศษ และศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหารและตำรวจ และการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลหรือองค์กรเฝ้าระวัง และการนำเสนอข้อมูลหรือเผยแพร่เพจของบุคคลภายนอก แต่มีการเฝ้าระวังการกระทำความผิดต่อความมั่นคงตามประมวลกฎหมายอาญา โดยมีอำนาจตรวจสอบตามกฎหมาย

๔) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

หน่วยงานไม่มีหน้าที่รับผิดชอบและดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดตั้งคณะทำงานความมั่นคงพิเศษ ทบ. และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับเอกสารหรือข้อมูลดังกล่าวแต่อย่างใด

๒.๒.๓. ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) คณะกรรมการการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ

๑.๑) ในการปฏิบัติการข่าวสารทางสื่อสังคมออนไลน์ กองทัพบกให้ข้อมูลว่ามีทั้งงานประชาสัมพันธ์ งานสร้างการรับรู้โฆษณาชวนเชื่อ และปฏิบัติการจิตวิทยา การสื่อสารหรือปฏิบัติการสารสนเทศ จึงเป็นเครื่องมือสนับสนุนการปฏิบัติงาน แต่ละเหล่าทัพดำเนินการในลักษณะเดียวกัน กลางคือ เสริมสร้างความเข้าใจ และแก้ไขสิ่งที่เข้าใจผิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริง เป็นกิจกรรม

การสร้างความรู้ ประชาสัมพันธ์ ปกป้ององค์กร และกระทำโดยเปิดเผยมีเป้าหมายคือประชาชน จึงไม่เรียกว่าปฏิบัติการข่าวสาร ปัจจุบันทุกภาคส่วนใช้สื่อสังคมออนไลน์ หากปรากฏสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม สามารถใช้กฎหมายดำเนินการได้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีทัศนคติเชิงลบต่อทหาร ก็ต้องทำการสื่อสารเพื่อความเข้าใจ โดยไม่ได้มุ่งหมายไปที่ตัวบุคคล แต่ต้องการให้สังคมรับรู้ กรณีการนำเสนอข้อมูลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เจ้าหน้าที่อาจปฏิบัติงานผิดพลาด ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของ กอ.รมน. รวมทั้งสำนักนายกรัฐมนตรื สำหรับคณะทำงานความมั่นคงพิเศษ ทบ. ส่วนใหญ่จะแต่งตั้งทุกปี และกลไกเป็นไปตามสายงานการบังคับบัญชา ส่วนศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหารและตำรวจเป็นการทำงานร่วมระหว่างพลเรือน ทหาร และตำรวจ มีภารกิจเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

๑.๒) กระทรวงกลาโหม กองทัพอากาศ และกองทัพอากาศ ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ไม่มีนโยบายปฏิบัติการข่าวสาร หรือการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่จะสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจหน้าที่ในด้านต่าง ๆ เช่น การป้องกันประเทศ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การช่วยเหลือประชาชนและสนับสนุนรัฐบาล มุ่งมั่นรักษาความมั่นคงและเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง ให้มีความสำคัญกับการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และสร้างภูมิคุ้มกันชาวปลอม

๑.๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ข้อมูลว่า ได้แต่งตั้งคณะทำงานประชาสัมพันธ์ โดยมีโฆษกสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับทีมประชาสัมพันธ์คือกองบังคับการสารนิเทศประสานงานกับศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติและจรตำรวจในการรับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนร้องเรียนหรือปรากฏภาพหรือข้อมูลที่ผิดๆ ส่วนการปฏิบัติการข่าวสาร เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้ดำเนินการต่อบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายแต่อย่างใด

๑.๔) กอ.รมน. เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรื ไม่ได้เป็นหน่วยงานที่เป็นลักษณะปฏิบัติการทางทหาร ทำงานร่วมกับประชาชนในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ไม่มีการปฏิบัติการข่าวสาร เนื่องจากเป็นหน่วยงานประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่และการพิทักษ์รักษาชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยดำเนินการตามกรอบของกฎหมาย คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ส่วนรายงานการประมาณการข่าวกรอง อาศัยตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑^๒ การประเมินแนวโน้มสถานการณ์

/ซึ่งเป็น...

^๒ มาตรา ๗ ให้ กอ.รมน. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๒) อำนาจการในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแผนและแนวทางนั้น

ซึ่งเป็นการเรียงเรียงข่าวทั่วไป เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ติดตามสถานการณ์และนำไปวิเคราะห์ในภารกิจ ไม่ได้เป็นแผนปฏิบัติการหรือเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

๒) ██████████

การจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลหรือองค์กรเผ่าระวังมีมานานแล้ว โดยจัดเก็บข้อมูลจากผู้ได้รับผลกระทบและประชาชนที่ขอความช่วยเหลือตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ในช่วงคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) และการจัดกิจกรรมชุมนุมทางการเมือง พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ทหารติดตามและไปพบนักกิจกรรม เหตุเกิดในพื้นที่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในระหว่างปี ๒๕๖๔-๒๕๖๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ติดตามและข่มขู่คุกคามประชาชนและนักกิจกรรม ๓๖๘ ครั้ง

๓) ██████████

จากการติดตามข้อมูลการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลและองค์กรเผ่าระวัง พบว่าหน่วยงานของรัฐใช้สื่อสังคมออนไลน์คุกคามและรุกรานสิทธิและเสรีภาพของนักกิจกรรมทางการเมือง และองค์กรภาคประชาสังคม ██████████ มีรูปแบบปฏิบัติการในการใส่ร้ายป้ายสี เพื่อทำลายชื่อเสียงและลดทอนความน่าเชื่อถือ

๒.๒.๔ ข้อมูลจากพยานบุคคล

๑) ██████████

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๑) ข้อมูลและเอกสารที่ใช้อภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๘ ได้รับจากเจ้าหน้าที่ในหลายระดับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปฏิบัติการดังกล่าว มีการตรวจสอบข้อมูล ความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องจากบุคคลและกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ ส่วนสาเหตุที่มีการส่งข้อมูลและเอกสารดังกล่าวให้ ██████████ นั้น เนื่องจากเป็นผู้ที่ติดตามข้อมูลข่าวสารของกองทัพ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการ ไม่เห็นด้วยกับรูปแบบและวิธีการ เพราะไม่ใช่ภารกิจหน้าที่ของกองทัพ และเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักประชาธิปไตย

๑.๒) สำหรับการปฏิบัติการด้านไซเบอร์ ผู้ถูกรังสามารถเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายโดยใช้เครื่องมือของรัฐเป็นกลไก ได้แก่ วันเดือนปีเกิด ที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ การติดตามและถ่ายภาพบุคคล มีการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะบุคคลที่มีความเห็นต่างทางการเมือง

/และสนับสนุน...

(๓) อำนาจการ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการตามแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานตาม (๒) ในการนี้คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ กอ.รมน. มีอำนาจในการกำกับ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้

(๔) เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม

และกลุ่มสนับสนุนการปฏิรูปกองทัพ เป็นการสร้างความหวาดกลัว ข่มขู่ คุกคาม ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อชีวิต

๒) ██████████ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มีการวิพากษ์วิจารณ์และด้อยค่าการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในสื่อสังคมออนไลน์ แต่ไม่สามารถทราบแน่ชัดว่าเป็นการสะท้อนมุมมองหรือการปฏิบัติการข่าวสาร การสื่อสารประเด็นที่น่าสนใจจะถูกลดความน่าเชื่อถือ เช่น การเปิดเผยข้อมูลการซื้อขายทรัพย์สินของสำนักงานประกันสังคม นอกจากนี้ยังถูกตัดต่อภาพไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม เป็นการลดทอนคุณค่าความเป็นส่วนตัว กองทัพจึงควรปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีปฏิบัติการ จะอ้างความมั่นคงในการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการเฝ้าระวังบุคคลที่มีความเห็นต่างไม่ได้ เนื่องจากภัยของความมั่นคงเปลี่ยนแปลงไป

๓) ██████████ หัวหน้าภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไม่ทราบข้อเท็จจริงว่ามีรายชื่ออยู่ในบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลเฝ้าระวัง โดยเมื่อปี ๒๕๕๗ เจ้าหน้าที่ทหารเคยเชิญตัวไปพบที่ค่ายทหาร ในขณะนั้นมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดรายการโทรศัพท์ การวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นที่น่าสนใจต่อสาธารณะ แต่สำหรับการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวไม่ได้มุ่งหมายต่อบุคคลใดเฉพาะ ส่วนที่ตนมีรายชื่ออยู่ในบัญชีกลุ่มเป้าหมาย อาจเกิดจากผู้ถูกร้องไม่ได้ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากตนไม่ได้ทำกิจกรรมหรือแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงมาระยะหนึ่งแล้ว

๔) ██████████ อาจารย์ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๑) หลังจาก คสช. ทำรัฐประหารเมื่อปี ๒๕๕๗ เจ้าหน้าที่ทหารได้เชิญไปพบที่ค่ายทหารเพื่อปรับทัศนคติ จากนั้นได้ไปพำนักที่ต่างประเทศเพื่อทำงานวิจัยเกี่ยวกับกองทัพ โดยจัดพิมพ์หนังสือเป็นภาษาอังกฤษ ส่วนกรณีที่เกิดขึ้นไม่ทราบว่ารายชื่ออยู่ในบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลเฝ้าระวัง จนกระทั่ง ██████████ แจ้งให้ทราบ และขออนุญาตนำชื่อไปใช้ในการอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี

๔.๒) คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการถ่ายโอนธุรกิจของกองทัพไปอยู่ในความดูแลของหน่วยงานอื่นหรือย้ายไปสถานที่อื่นที่เหมาะสม สภาผู้แทนราษฎร ได้ศึกษาและเสนอความเห็นในการยุบ ยกเลิก และถ่ายโอนธุรกิจของกองทัพ รวมทั้งพบว่ามี การดำเนินกิจการหรือธุรกิจที่ละเมิดต่อกฎหมาย และมีผลประโยชน์จำนวนมาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้กองทัพไม่พอใจและเป็นเป้าหมายในการโจมตี ส่งผลกระทบต่อเสรีภาพทางวิชาการ และการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการทำงานวิจัยในเรื่องนี้

๕) คณะกรรมการบริหาร

๕.๑) การปฏิบัติราชการข่าวสารเกิดขึ้นตั้งแต่มีการจัดตั้ง

สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร ได้นำเรื่องนี้ใช้เป็นข้อมูลอภิปรายทั่วไปในสภาผู้แทนราษฎร เช่น กรณี รวมทั้ง ซึ่งเป็นการด้อยค่า ทำลายความน่าเชื่อถือ และดูหมิ่นเหยียดหยาม นอกจากนี้ ยังเคยถูกสะกดรอยตามที่บ้านพักและติดตั้งอุปกรณ์ติดตาม

๕.๒) การปฏิบัติราชการข่าวสารมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ทาง x และ Facebook การปฏิบัติการณ์ด้านไซเบอร์ (เพกาซัส) เข้าถึงข้อมูลของเป้าหมาย กองทัพต้องใช้งบประมาณและทรัพยากรของรัฐ แต่ได้ผลลัพธ์น้อย การกระทำลักษณะนี้จะต้องเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด หรือการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ปะทะบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา มีประชาชนจำนวนมากให้ความสนใจและติดตามภารกิจของกองทัพ ซึ่งกองทัพใช้สถานการณ์นี้สร้างข้อมูลข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์

๒.๒.๕ ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการส่งเสริม

สิทธิมนุษยชนและสิทธิมนุษยชนศึกษา

๑.๑) การที่หน่วยงานของรัฐกล่าวอ้างว่าบุคคลใดกระทำการเป็นภัยต่อความมั่นคง รัฐสามารถเข้าไปสอดส่องพฤติกรรมบุคคลนั้นเพื่อยับยั้งและป้องกันภัยดังกล่าวได้ แต่รัฐเองไม่อาจกระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้

๑.๒) ข้อมูลการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๘ พบว่าผู้ถูกร้องได้ปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยอธิบายเพียงหน้าที่และอำนาจเท่านั้น การปฏิบัติการณ์ด้านไซเบอร์ไม่ใช่ภารกิจหรือหน้าที่ความรับผิดชอบของกองทัพ แต่เป็นการคุกคามสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ผู้ถูกร้องควรกำหนดกลไกหรือขั้นตอนการเฝ้าระวัง ไม่ควรปฏิบัติการณ์ด้านไซเบอร์ด้วยการด้อยค่า ข่มขู่ คุกคาม และเบียดเบียนประเด็นทางสังคม หรือสร้างองค์กรไม่เป็นทางการเพื่อคุกคามสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๑.๓) กรณีผู้ถูกร้องมีข้อมูลหรือพยานหลักฐานว่าบุคคลหรือองค์กรใดมีการกระทำที่เข้าข่ายเป็นภัยต่อความมั่นคง ก็สามารถจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเฝ้าระวังได้ แต่ต้องทำในทางลับ และจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จนทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อชีวิต เช่น การติดตามพฤติกรรม การไปพบที่บ้านพัก หรือการเชิญตัวไปพบ นอกจากนี้ จะต้องมีการทบทวนและตรวจสอบได้ กระทำเท่าที่จำเป็นและได้สัดส่วน

๒) ██████████ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย

๒.๑) ในการใช้อำนาจบริหาร ตุลาการ และนิติบัญญัติ รัฐมีหน้าที่ปกป้องและคุ้มครองสิทธิของประชาชน จะแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ จะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ และการกระทำนั้นต้องชอบด้วยกฎหมาย ตามหลักความจำเป็น ได้สัดส่วน และเหมาะสม เว้นแต่สิทธิเด็ดขาดที่รัฐไม่สามารถแทรกแซงได้ เช่น การข่มขู่ทรมาน และการอุ้มหาย

๒.๒) การจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลและองค์กรเผด็จการ รวมทั้งติดตามและสอดส่องพฤติกรรม เพราะบุคคลดังกล่าววิพากษ์วิจารณ์และมีความเห็นต่างทางการเมือง เป็นสิ่งที่ไม่สามารถกระทำได้ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ในกรณีนี้ สื่อมวลชนภาคประชาสังคม หรือผู้ได้รับผลกระทบสามารถตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องมีหลักธรรมาภิบาลและตรวจสอบได้

๒.๓) การจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายและองค์กรเผด็จการ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ที่อยู่อาศัย หรือข้อมูลอื่นใดที่บ่งบอกถึงลักษณะตัวบุคคล ถือเป็นการแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ เพราะกระทำโดยไม่มีความจำเป็นหรือได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หากข้อมูลเกิดการรั่วไหล ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒.๒.๖ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) ข้อมูลจากเอกสารของคณะกรรมการความมั่นคงพิเศษ ทบ. สรุปได้ว่าเป็นเอกสารสรุปผลการประชุมแผนงานด้านสารนิเทศเพื่อความมั่นคง เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้าน การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือ ควบคู่กับการทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ กำหนดให้ทุกเหล่าทัพจัดตั้ง “คณะกรรมการความมั่นคงพิเศษ” ตามแนวทางของศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหารและตำรวจ เพื่อประสานงานหรือทำงานร่วมกัน โดยจัดทำโครงสร้างและแนวทางดำเนินการของแต่ละหน่วยงาน โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ (๑) ระดับนโยบาย (๒) ผู้ประสานงาน และ (๓) ชุดหรือทีมปฏิบัติการ รวมถึงให้มีบัญชีสาธารณะที่มีผู้ติดตามของแต่ละหน่วยงานที่มีหรือสร้างขึ้นใช้งานส่งให้ศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหารและตำรวจดำเนินการตามแผนงานในเชิงรุก รวมทั้งปรับปรุงแผนงานให้ครอบคลุม นอกจากนี้ ให้ กอ.รมน. จัดทำข้อมูลและแนวทางการดำเนินงาน ข้อมูลสถานการณ์และเป้าหมายบุคคล กลุ่มมวลชนที่เคลื่อนไหวแต่ละภูมิภาคหรือจังหวัด

๒) ข้อมูลจากการสืบค้น

๒.๑) ██████████ ได้เผยแพร่ข้อมูลเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔ ว่ามีการเผยแพร่เอกสารที่ถูกระบุว่าข้อมูล “ลับที่สุด” ในโลกออนไลน์ โดยคาดว่าเป็นเอกสารของกองบังคับการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลของประชาชน ได้แก่ บรรดานักกิจกรรมหรือนักเคลื่อนไหวทางการเมือง นักการเมือง สื่อมวลชน นักวิชาการ และภาคประชาชน รวม ๑๘๓ รายชื่อ และ

ข้อมูลบัญชีโซเชียลมีเดียอีก ๑๙ บัญชี ซึ่งรายชื่อเหล่านี้ถูกระบุสถานะในเอกสารว่าเป็นกลุ่ม Watchlist หรือกลุ่มที่รัฐกำลังจับตา จึงเป็นกรณีที่รัฐกำลัง “คุกคามความเป็นส่วนตัว” ของประชาชนที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลหรือกลุ่มคนที่ออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสถาบัน โดยร้อยละ ๗๐ ของ Watchlist คือ กลุ่มนักเคลื่อนไหวหรือนักกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมีอย่างน้อย ๑๑๕ ราย นอกจากนั้น คือ กลุ่มนักรณรงค์อย่างน้อย ๙ ราย กลุ่มสื่อมวลชน นักวิชาการ และเอ็นจีโอ อย่างน้อย ๗ ราย และกลุ่มประชาชนที่ไม่สามารถระบุสังกัดได้อย่างน้อย ๕๙ ราย จากการตรวจสอบข้อมูลของประชาชนที่ถูกขึ้นบัญชีพบว่า มีไม่น้อยกว่า ๑๒๗ ราย ที่ถูกตั้งข้อหาและดำเนินคดีทางการเมือง”

๒.๒) ██████████ ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน

สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ให้ความเห็นประเด็นกรณีการจำกัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลในบัญชี “กลุ่มบุคคลเฝ้าระวัง (ระดับแดง)” ตามรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๓๐/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ว่า การจัดทำบัญชีบุคคลเฝ้าระวังมีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน เช่น สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (rights to privacy) สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล (personal data) ซึ่งมีผลกระทบ ๒ มิติ ได้แก่ (๑) การนำข้อมูลส่วนบุคคลมาจัดทำบัญชีมีลักษณะเป็นการ “เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล” และ (๒) การใช้ข้อมูลจากบัญชีดังกล่าวในการติดตาม สอดส่องพฤติกรรม มีลักษณะเป็นการ “ใช้ข้อมูลส่วนบุคคล” รวมทั้งการติดตามสอดส่องซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการ “เก็บรวบรวมข้อมูลอื่น” เช่น การถ่ายภาพผู้มีชื่อในบัญชีบุคคลเฝ้าระวัง นอกจากนี้ยังกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (freedom of speech) แม้การขึ้นบัญชีและติดตามไม่ได้เป็นการกำหนดห้ามบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีโพสต์หรือเผยแพร่ข้อมูลใด แต่ย่อมส่งผลให้บุคคลดังกล่าวเกิดความกังวล หวาดกลัว ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกิจกรรมทางการเมือง

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลและองค์กรเฝ้าระวัง และใช้ข้อมูลเพื่อโจมตีบุคคลและองค์กรดังกล่าวหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๒ ได้ให้การรับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว และมาตรา ๓๔ ได้ให้การรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ซึ่งการกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าวไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็น

/เพื่อประโยชน์...

“ จาก “Watchlist: เมื่อรัฐขึ้นบัญชีจับตาประชาชนที่ต่อต้าน,” โดย ██████████ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔, สืบค้นจาก <https://www.████████.pr.th/articles/4836>, เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘

เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน^๔ ประกอบกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ ๑๗ และข้อ ๒๖^๕ ซึ่งเป็นหนังสือสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม ให้การรับรองสิทธิและเสรีภาพดังเช่นว่านี้ที่จะไม่ถูกแทรกแซง ความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย และจะถูกกลบเกลี่ยคดีและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ ซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐที่จะต้องไม่เข้าไปแทรกแซงการใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยไม่มีเหตุผลความจำเป็น การเข้าไปจำกัด ระวัง หรือแทรกแซงสิทธิดังกล่าวจะต้องอาศัยฐานอำนาจตามกฎหมายที่มีความชัดเจนและแน่นอน อีกทั้งรัฐจะต้องเคารพและคุ้มครองสิทธิของประชาชนไม่ให้เกิดการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในลักษณะแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัด โดยเฉพาะการเลือกปฏิบัติที่อาศัยเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด หรือสถานะอื่น ๆ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖^๖ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองและป้องกันการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของข้อมูล

/ส่วนบุคคล...

^๔ มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

าลา

าลา

^๕ ข้อ ๑๗

๑. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกกลบเกลี่ยคดีและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้

๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือลบลู่เช่นนั้น

ข้อ ๒๖ บุคคลทั้งปวงย่อมเสมอภาคตามกฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมาย โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ในกรณีนี้ กฎหมายจะต้องห้ามการเลือกปฏิบัติใด ๆ และต้องประกันการคุ้มครองบุคคลทุกคนอย่างเสมอภาคและเป็นผลจริงจึ่งจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลใด เช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

^๖ มาตรา ๖ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

ส่วนบุคคล ดังนั้น การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลจึงต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย ทั้งในการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

๓.๒ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๘ ██████████ ██████████ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้อภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี กรณี คณะทำงานความมั่นคงพิเศษ ทบ. ภายใต้ศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหารและตำรวจของผู้ถูกร้อง ได้ร่วมกัน จัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลและองค์กรเผด็จการ ปรากฏตามเอกสารของคณะทำงานความมั่นคง พิเศษ ทบ. ฉบับล่าสุด ระบุรายละเอียดโครงสร้างของคณะทำงาน รายชื่อเจ้าหน้าที่ทหารระดับผู้บังคับบัญชา และระดับปฏิบัติการ การกำหนดยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร นโยบายและข้อสั่งการ ในการร่วมกันกำหนดบัญชีกลุ่มเป้าหมายที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อสถาบันระดับสูง ได้แก่ นักการเมือง นักวิชาการ นักกิจกรรมทางการเมือง เยาวชน และองค์กรเผด็จการ ประกอบด้วยข้อมูลชื่อ วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัวประชาชน หมายเลขโทรศัพท์ การศึกษา พฤติกรรม ที่อยู่อาศัย หมายเลข ทะเบียนรถ ทศนคติทางการเมือง จุดอ่อนของแต่ละราย แนวความคิดต่อต้านสถาบันและรัฐบาล หรือ สนับสนุนกลุ่มที่มีความเห็นต่าง ข้อมูลกิจกรรมทางสื่อสังคมออนไลน์

๓.๓ เอกสารดังกล่าวได้กำหนดเป้าหมาย สุ่มรหัสผ่าน เจาะบัญชี เพื่อใช้ข้อมูลทำการ วิเคราะห์และตอบโต้ข้อเท็จจริง โดยใช้บัญชีผู้ใช้งานในสื่อสังคมออนไลน์ผ่านทาง x Facebook และ Tiktok ซึ่งเป็นบัญชีที่ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้ปฏิบัติการ และมีการพัฒนาบุคลากรและเครื่องมือ ด้านไซเบอร์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติเชิงรุก นอกจากนี้เอกสารของ กอ.รมน. ฉบับมาก ยังระบุประมาณ การภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร รอบ ๑ ปี ห้วง ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ มีภารกิจดูแลด้านการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองต่าง ๆ ประเมินสถานการณ์และแนวโน้มภัย คุกคามด้านความมั่นคง ในกรณีนี้ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ไม่มีการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลหรือองค์กร เผด็จการ ส่วนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ได้ยึดนโยบายตามยุทธศาสตร์แต่ละเหล่าทัพ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภารกิจในการป้องกันประเทศ สร้างความร่วมมือกับประชาชน และช่วยเหลือรัฐบาล ไม่มีนโยบายหรือดำเนินการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ไม่ใช่การปฏิบัติการข่าวสาร ส่วนคณะทำงานความมั่นคงพิเศษ ทบ. จัดตั้งเพื่อ แก้ไขปัญหาความมั่นคงที่มีความซับซ้อนในหลายมิติ อาชญากรรมข้ามชาติ และอาชญากรรมออนไลน์ ตามนโยบายของรัฐบาล และติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงเท่านั้น ไม่มีการจัดทำกลุ่มบัญชี เป้าหมาย หรือนโยบายปฏิบัติการข่าวสาร และดำเนินการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ส่วนศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหารและตำรวจเป็นหน่วยงานปฏิบัติในภารกิจการถวายความปลอดภัย อำนาจ ความสะดวกแก่ประชาชน และลดผลกระทบด้านการจราจร

๓.๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า

๓.๔.๑ การปฏิบัติการข่าวสารเป็นการสนธิปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มุ่งสร้างผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ กระบวนการคิด หรือกระบวนการตกลงใจของฝ่ายตรงข้ามหรือกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ^๗ ซึ่งข้อเท็จจริงตามเอกสารของคณะทำงานความมั่นคงพิเศษ ทบ. ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างของคณะทำงาน การกำหนดยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ กำหนดแผนงานสารสนเทศแต่ละเดือน มีนโยบายและข้อสั่งการในการร่วมกันกำหนดบัญชีกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ชื่อ วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่อาศัย ข้อมูลการศึกษา หมายเลขทะเบียนรถ พฤติกรรม และทัศนคติทางการเมือง รวมถึงข้อมูลการจัดกิจกรรมขององค์กรเผ่าระวัง ██████████ และพรรคการเมืองอื่น ๆ กำหนดเป้าหมาย สุ่มรหัสผ่าน เจาะบัญชี โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติซึ่งเป็นกำลังพลในสังกัดควบคุมบัญชีผู้ใช้งานในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นบัญชีที่ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบโต้ข้อเท็จจริง สร้างภาพจำ และติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ เอกสารของ กอ.รมน.ลับมาก ระบุประมาณการภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร รอบ ๑ ปี ห้วง ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ กำหนดรายชื่อบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์โดยแอบอ้างสถาบัน เช่น นายกรัฐมนตรี อดีตนายกรัฐมนตรี และเลขาธิการพรรคการเมือง กลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดปฏิรูปกฎหมาย ทัศนคติและเจตนาที่เป็นปฏิปักษ์ และกลุ่มเห็นต่างทางการเมือง ในเอกสารดังกล่าวยังปรากฏชื่อผู้อำนวยการสำนักการข่าว กอ.รมน. เอกสารของคณะทำงานความมั่นคงพิเศษ ทบ.ลับที่สุด จึงเป็นการกำหนดแผนการดำเนินงานต่อกลุ่มเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการยากที่หน่วยงานอื่นจะเข้าถึงข้อมูลและกระทำในลักษณะนี้ ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงรูปแบบและวิธีปฏิบัติการของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงโดยเฉพาะ กรณีจึงเชื่อได้ว่าเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นภายในหน่วยงานของผู้ถูกร้อง

๓.๔.๒ การจัดทำบัญชีเป้ากลุ่มบุคคลหรือองค์กรเผ่าระวัง หน่วยงานของรัฐ จะกระทำได้อาจต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ มีเงื่อนไข และขอบเขตที่ชัดเจน มาตรการที่ใช้จะต้องชอบด้วยกฎหมายและได้สัดส่วน แต่ในกรณีนี้ผู้ถูกร้องได้นำข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย และข้อมูลการจัดกิจกรรมขององค์กรเผ่าระวัง ซึ่งมีความเห็นต่างทางการเมืองมาจัดทำบัญชี จึงมีลักษณะเป็นการ “เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล” ซึ่งถือเป็นการ “จัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมาย” โดยไม่ปรากฏบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจผู้ถูกร้องดำเนินการได้ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ICCPR และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้การรับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว รวมทั้งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หน่วยงานของรัฐจะกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าวไม่ว่าในทางใด ๆ มิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์

/สาธารณะ...

^๗ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑

สาธารณะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้หน่วยงานของรัฐจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะและกำหนดหลักการไว้อย่างชัดเจน ดังเช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. ๒๕๕๙

๓.๔.๓ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกร้องใช้นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ ข้อมูลข่าวสาร โดยการกำหนดให้เจ้าหน้าที่นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ไปใช้วิเคราะห์เพื่อตอบโต้ข้อเท็จจริง โดยเปิดบัญชีผู้ใช้งานในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นบัญชีที่ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว มีระบบติดตามความเคลื่อนไหวทางกายภาพและสื่อสังคมออนไลน์อย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบ รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติด้านไซเบอร์ เพื่อตอบโต้และเผยแพร่ข้อเท็จจริง และสร้างกระแสนบนสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการด้อยค่าและสร้างภาพจำ เช่น กรณีมีพวกขงชาติไว้ทำไม ประชาชนต้องรู้ทันพฤติกรรม “พวกขงชาติ” ข่าแหละสงคราม “แดง-ส้ม” เบื้องหลังการตลาดของ ██████████ จับตา ██████████ ยกเลิกมาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๖ และกรณีนาย ก. คนตีเมียเหยียด LGBTQ การกระทำดังกล่าวเป็นการ “ใช้ข้อมูลส่วนบุคคล” ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะให้กระทำได้ ส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ไม่ปรากฏฐานของกฎหมายที่ให้อำนาจแก่ผู้ถูกร้องไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งไม่ปรากฏหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการกำกับกรปฏิบัติงานที่รัดกุมเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการกำหนดลักษณะของบุคคลหรือองค์กรที่ต้องเฝ้าระวัง หรือวิธีปฏิบัติในการติดตามความเคลื่อนไหวของบุคคล ดังนั้น การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจนเกินสมควรแก่เหตุ ทั้งที่หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ให้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อรักษาความสมดุลระหว่างความมั่นคงของรัฐกับการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๓.๔.๔ ในชั้นนี้ จึงรับฟังได้ว่า การที่ผู้ถูกร้องจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคลหรือองค์กรเฝ้าระวังเป็นการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล และใช้ข้อมูลเพื่อโจมตีบุคคลและองค์กรดังกล่าวเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๘/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ จึงมีมติว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงกลาโหม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในฐานะประธานสภากลาโหม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๔๗ (๑) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๖ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและประมวลผล กรณีผู้ถูกร้องจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมายบุคคล หรือองค์กรเผด็จการ และใช้ข้อมูลเพื่อโจมตีบุคคลและองค์กรดังกล่าว เพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรี พิจารณา โดยใช้ข้อมูลของรายงานฉบับนี้ประกอบการดำเนินการ

๔.๒ ให้สั่งการและกำกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในสังกัดว่า ในการกำหนดมาตรการ หรือวิธีการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมหรือการรักษาความปลอดภัย จะต้องคำนึงถึง การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนควบคู่ไปด้วย อีกทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เป็น การจำกัดหรือแทรกแซงสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล จะต้องมีความหมายให้อำนาจไว้เป็น การเฉพาะและเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน

๔.๓ ให้ยกเลิกการจัดทำบัญชีบุคคลและองค์กรเผด็จการ หรือปฏิบัติการในลักษณะ เผด็จการและติดตามความเคลื่อนไหวของบุคคล เพียงเพราะบุคคลดังกล่าวนั้นแสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกทางการเมือง

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ